

Riedsútstel

Ried	: 19 september 2024
Agindapunt	: 11
Status	: Besluitvormend
Program	: Programma 6 – Sociaal Domein
Eardere behandeling	: Presintaasje Iepen Poadium 11 april 2024 en opiniërend 18 april 2024
Portefúljehâlder	: Mevr. C. de Pee
Amtner	: Mevr. A. Scheeringa
Taheakke	: 1. Onderzoeksrapport Armoedebeleid Tytsjerksteradiel
Saak- en stiknûmer	: Z2024-00141 / S2024-09888

Underwerp

Onderzoeksrapport Rekenkamer Armoedebeleid

Wy stelle jo foar te besluten om:

1. Kennis te nemen van de wijze waarop het college invulling geeft aan de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport Armoedebeleid.

Koarte gearfetting

De rekenkamercommissie van de gemeente Tytsjerksteradiel heeft onderzoek gedaan naar het armoedebeleid in onze gemeente. Het definitieve openbare rapport is inmiddels verschenen en op 18 april jl. opiniërend tijdens uw raadsvergadering behandeld. Het college is de mogelijkheid geboden een politiek-bestuurlijke reactie te richten aan de gemeenteraad.

Foech ried/kolleezje

De route van een onderzoeksrapport van de rekenkamer is vastgelegd in de 'Verordening op de Rekenkamer 2024:

- Na het aanbieden van het rapport door de Rekenkamer wordt dit zo snel mogelijk opiniërend behandeld in de raadsvergadering.
- Na de opiniërende behandeling geeft het college van burgemeester en wethouders binnen drie maanden een reactie op de conclusies en aanbevelingen en doet voorstellen voor de uitvoering van de aanbevelingen. In dit raadsvoorstel zal ook worden aangegeven hoe die uitvoering vervolgens zal worden geborgd.
- De raad besluit over dit raadsvoorstel van het college.

Ynlieding

Het college waardeert de zorgvuldige wijze waarop dit onderzoek heeft plaatsgevonden. Armoedebeleid is een zeer complex en omvangrijk dossier, maar goed dat er nu conclusies en aanbevelingen liggen die wij kunnen gebruiken bij de vormgeving van nieuw beleid.

Hoofdconclusie

Kunnen rondkomen en meedoen is een belangrijke voorwaarde voor gezond leven voor iedereen. Financiële bestaanszekerheid is noodzakelijk om een zekerder bestaan te kunnen opbouwen. Het voorkomt veel individueel leed, stress en maatschappelijke kosten.

Het rapport geeft een goed beeld van het armoedebeloid in Tytsjerksteradiel van de afgelopen jaren, de effecten en de uitdagingen waarmee wij te maken hebben.

Het armoedebeloid van Tytsjerksteradiel heeft als doel dat alle inwoners kunnen rondkomen en meedoen. Een ambitieus doel waar wij als college helaas maar ten dele een bijdrage aan kunnen leveren. Het kunnen rondkomen, oftewel inkomenspolitiek, is onderdeel van landelijk beleid van de rijksoverheid. Als gemeente kunnen wij hier slechts beperkt invloed op uitoefenen.

De groep inwoners die in armoede leeft of risico loopt om alsnog in armoede te raken is groot en wordt steeds groter. De coronacrisis, energiecrisis en koopkrachtcrisis hebben hier een zeer nadelige bijdrage aan geleverd.

Hieronder gaan wij in op de aanbevelingen.

Aanbeveling 1:

Vraag het college specifiek armoedebeloid op te stellen met doelen die concreet en meetbaar zijn en geef het college opdracht hier jaarlijks over te rapporteren aan de raad. Maak hierbij een bewuste keuze welk perspectief je inneemt bij het opstellen van het beleid en de doelen. Hierbij kan de raad kiezen voor een vanuit de mens geredeneerd beleid, waar een doelgroepen- en behoefteanalyse aan ten grondslag ligt of voor een voornamelijk door financiële impulsen gedreven beleid. Zorg hierbij dat de drie belangrijke pijlers (Armoede, Schulden, Preventie) alle een nadrukkelijke plek krijgen in dit beleid. Maak daarbij voor alle drie de pijlers een bewuste keuze over de hoeveelheid en de inhoud van de regelingen die beschikbaar zijn voor de inwoner. Wil de raad hierbij het minimale bieden zodat aan de landelijke richtlijnen wordt voldaan of specifiek maatwerk toepassen met hierbij oog voor de kenmerken die specifiek zijn voor Tytsjerksteradiel?

Input opiniërende raadsvergadering

Uw raad geeft aan een concreet en meetbaar armoedebeloid te willen gebaseerd op de meest recente data. Mocht dit beleid niet voldoende zijn dan zou een aantal raadsleden de mogelijkheden tot (structurele) inkomensverruiming willen onderzoeken. Een van de fracties heeft het idee van een "pasje" geopperd.

Bestuurlijke reactie college

Dit vatten wij op als een aanbeveling om een armoedebeloidsplan op te stellen met daarin aandacht voor de drie belangrijke pijlers (Armoede, Schulden en Preventie) voorzien van zoveel mogelijk concrete en meetbare doelen gebaseerd op de meest recente beschikbare gegevens. Wij stellen voor deze aanbeveling over te nemen. Via de reguliere P&C cyclus rapporteren wij over de voortgang van ons beleid.

Voor wat betreft de omvang van het pakket aan regelingen voor de inwoner met de smalle beurs voldoen wij aan de wettelijke taken. Als de keuze wordt gemaakt om het beleid, nog steeds binnen de wettelijke mogelijkheden, meer vanuit een doelgroepen- en behoefteanalyse gestalte te geven, dan heeft dit financiële gevolgen. Dat geldt zeker als besloten wordt om de verstrekkingen of de omvang van de doelgroep te verruimen. Wij stellen voor hier in het nieuwe beleid rekening mee houden.

Voor wat betreft de suggestie om door middel van bijvoorbeeld een "pasje" te komen tot een structurele inkomensverbetering om bepaalde voorzieningen, zoals bijvoorbeeld de Voedselbank, niet meer nodig te laten zijn, dat heeft veel haken en ogen. Inkomensbeleid is voorbehouden aan het Rijk.

Aanbeveling 2:

De manier van aanvragen van regelingen en waar dat gedaan kan worden verschilt per regeling en de aanvraagformulieren zijn ingewikkeld. Vraag het college daarom in de uitvoering in te zetten op versimpeling van aanvraagformulieren en -processen.

Denk hierbij aan het zowel digitaal als op papier mogelijk maken om aanvragen te doen, aan het bieden van een helder overzicht waar welke regeling aangevraagd kan worden (de recent beschikbaar gekomen VoorzieningenWijzer maakt duidelijker welke voorzieningen er zijn, maar maakt het aanvraagproces niet per definitie minder complex).

Maar ook aan het op verschillende manieren stimuleren van hulp vragen bij de daarvoor aangewezen partijen, aan het uniformeren van bewijsstukken die nodig zijn voor een aanvraag en aan het faciliteren van een warme overdracht tussen partijen, met als doel het voor de inwoner makkelijker te maken.

Opiniërende reactie raadsvergadering

Uw raad geeft aan een voorstander te zijn van een zo eenvoudig mogelijk aanvraagproces van regelingen, waaronder de mogelijkheid om de aanvraag digitaal te doen. Daarnaast geeft uw raad de aanbeveling om in de nieuwe ambtelijke organisatie een inlooploket te organiseren voor alle vragen op het gebied van inkomen en ondersteuning. Dit loket zou bemenst moeten worden door alle betrokken disciplines.

Bestuurlijke reactie college

Wij stellen voor de aanbeveling met betrekking tot de vereenvoudigde manieren van aanvragen over te nemen. Inwoners moet de gelegenheid worden geboden om digitaal toegang te krijgen tot regelingen en voorzieningen. De voorbereiding voor het Burgerportaal vinden op dit moment plaats. In dit proces worden ook alle aanvraagformulieren (zowel digitaal als op papier) op het gebied van armoedebestrijding onder de loep genomen. Hierbij zullen ook het maatschappelijk middenveld en inwoners via de Cliëntenraad Tytsjerksteradiel worden betrokken met als doel het aanvraagproces van regelingen en voorzieningen zo simpel en laagdrempelig mogelijk te houden. Uiteraard moet hierin rekening worden gehouden met wettelijke voorschriften ten aanzien van het aanvraagproces.

Ten aanzien van de (pilot) "inlooploket vragen op het gebied van "Inkomen en ondersteuning" het volgende. Nu we midden in de ontvlechting zitten en nog niet bekend is hoe de bezetting zal zijn in de nieuwe ambtelijke organisatie stellen wij voor om de mogelijkheden voor een dergelijk loket te onderzoeken wanneer de nieuwe organisatie is ingericht.

Ten aanzien van De VoorzieningenWijzer (datgeldtvoormij): De VoorzieningenWijzer geeft niet alleen digitaal inzicht in alle landelijke en lokale regelingen en voorzieningen. Alle hulpverleners in het voorliggend veld en samenwerkende partners wijzen inwoners actief op de site en bieden meteen aan om Humanitas te vragen contact op te nemen met de betreffende inwoner. De doorverwijzende partij organiseert dan ter plaatse dat Humanitas de inwoners benadert.

Humanitas helpt de inwoner vervolgens de basis op orde te brengen door samen met de inwoner inzicht te krijgen in de mogelijkheden die passen bij de situatie van de inwoner. Ook kunnen de regelingen waarvoor de inwoner in aanmerking komt gezamenlijk worden aangevraagd door Humanitas en de inwoner.

Aanbeveling 3:

Vraag het college om bij de uitvoering meer aandacht te hebben voor het bekendmaken van beschikbare regelingen bij de doelgroep, met als doel het bereik te vergroten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het ondersteunen van de Stichting Leergeld, het Volwassenenfonds en het Jeugdfonds Sport & Cultuur bij het (correct) zichtbaar worden bij nieuwe doelgroepen, onder andere door het inzetten van een vaste contactpersoon voor de fondsen bij de gemeente.

Opiniërende reactie raadsvergadering

Uw raad vraagt het college zo optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden om het bereik van de beschikbare regelingen en ondersteuning te vergroten. Dit in het belang van met name de kinderen uit onze gemeente. Uw suggestie is om ervaringsdeskundigen, huisartsen en het onderwijs te betrekken.

Bestuurlijke reactie college

Wij zetten actief in op het vergroten van het bereik van de regelingen en voorzieningen. Sinds medio 2023 wordt gericht en met focus gecommuniceerd via de reguliere kanalen als de website, infopagina, social media, Geldgids en tijdens gesprekken van medewerkers tijdens contacten. Ook zijn we zichtbaar voor bedrijven en organisaties (waaronder ook huisartsen en scholen) die te maken hebben met inwoners uit de doelgroep. Het bereiken van onze inwoners is een van de onderwerpen op de agenda van de Armoedetafels.

Wij stellen voor bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan ervaringsdeskundigen, huisartsen en onderwijs te betrekken om het bereik van de beschikbare regelingen en ondersteuning zo optimaal mogelijk te laten zijn.

Aanbeveling 4:

Vraag het college om bij de uitvoering aandacht te hebben voor het vergroten van de gemeentelijke regie en het maatschappelijk middenveld te versterken. In het maatschappelijk middenveld zit veel potentie, die zeker gezien de stijgende armoedeproblematiek in de toekomst onmisbaar is. Om dit goed te doen, is het belangrijk dat de gemeente een regierol pakt en zorgt voor een goede afstemming en niet alleen maar informatie ophaalt zoals nu bijvoorbeeld bij de armoedetafels gebeurt. Met als doel beter met elkaar samen te werken en af te stemmen over doorverwijzingen.

Opiniërende reactie raadsvergadering

Uw raad vraagt het college waar mogelijk de gemeentelijke regierol binnen de Armoedetafels waar mogelijk te versterken zodat het armoedebelief is samenwerking met het maatschappelijk middenveld zo breed en optimaal mogelijk uitgevoerd wordt.

Bestuurlijke reactie college

Ook de aanbeveling om bij de uitvoering aandacht te hebben voor het versterken van de rol van het maatschappelijk middenveld en het vergroten van de gemeentelijke regie stellen wij op prijs. Vorig jaar heeft er voor het eerst sinds een aantal jaren (Corona) weer een Armoedetafel plaatsgevonden met een vervolgoverleg in verband met de gezamenlijke uitrol van de VoorzieningenWijzer (datgeldtvoormij).

De Armoedetafel is opgezet om op basis van gelijkwaardigheid en vanuit ieders missie en doelstellingen verbindingen in de samenleving te leggen, om kennis te maken met partijen die actief zijn in de gemeente ten aanzien van armoede en om kennis met elkaar te delen. De inhoudelijke rol van de gemeente wijkt niet af van de rol van de partners. De rol van de gemeente is wel om een netwerkstructuur van alle organisaties te faciliteren zodat de partijen elkaar ook weten te vinden. Naast de Armoedetafel plannen wij ook op frequente basis voortgangsgesprekken met de maatschappelijke organisatie om de stand van zaken over de samenwerkingsafspraken te bespreken. Wij zijn dan ook van mening dat wij hiermee de regierol van de gemeente ten aanzien van het uitvoeringsproces voldoende kunnen ondervangen. Wij stellen voor een aantal kernpartners gezamenlijk en in afstemming actief bij de uitvoering van het gemeentelijk armoedebeleid te betrekken.

Histoarje

Het onderzoeksrapport van de rekenkamer is op 11 april jl. behandeld in it iepen podium en opiniërend besproken tijdens uw raadsvergadering van 18 april jl.

Te berikken effekt

Het armoedebeleid van Tytsjerksteradiel heeft als doel dat alle inwoners kunnen rondkomen en meedoen.

Arguminten

1. *Wij willen uw raad goed informeren omtrent actuele ontwikkelingen ten aanzien van het armoedebeleid*

Voor het goed kunnen functioneren als raad is het belangrijk op de hoogte te zijn van relevante ontwikkelingen.

Alternativen

N.v.t.

Kantttekenings/risiko's

N.v.t.

Finânsjes

N.v.t.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

N.v.t.

Kommunikaasje

N.v.t.

Yntegraliteit

N.v.t.

Previnsje

N.v.t.

Gearwurking

Hetzelfde onderzoek is eveneens uitgevoerd in Achtkarspelen.

Ried : 19 september 2024
Punt : 11
Side : 6

Ferfolchtrajekt

Na vaststelling zal het team OAS voor verdere afhandeling zorgdragen en de aanbevelingen opnemen in het te ontwikkelen beleidsplan in 2025.

Evaluasje

N.v.t.

Burgum, 16 juli 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,

loco-secretaris,

loco-burgemeester,

dhr. R. Thedinga

mevr. T. Willemsma



Riedsbeslút

De raad van de gemeente Tytsjerksteradiel;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 16 juli 2024,
punt nummer: 11;

Beslút:

Kennis te nemen van de wijze waarop het college invulling geeft aan de aanbevelingen
uit het rekenkamerrapport Armoedebeleid.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente
Tytsjerksteradiel van 19 september 2024.

De griffier,

De voorzitter,

Mevr. mr. A. Dam

Dhr. drs. L.J. Gebben